

vierstroomzorging

Deze folder is bestemd voor patiënten met een CVA en de direct betrokkenen. In Monteverdi is zorg voor CVA-patiënten geregeld en zijn de revalidatie- en reacteringsafdeling.

In deze folder wordt een aantal aspecten van de CVA-zorg toegelicht. In de eerste plaats leggen we u uit wat een CVA is en wat de gevolgen hiervan zijn. Ook leest u in het kort wat het doel is van de CVA-zorg en krijgt u informatie over de Neuro Development Treatment (NDT)-methode; de methode die wij gebruiken voor de behandeling van CVA-patiënten.

CVA (CEREBRO VASCULAIR ACCIDENT): WAT IS EEN CVA?

CVA is de afkorting van de medische term Cerebro Vasculair Accident, wat zoveel betekent als 'een ongeluk in de bloedvaten van de hersenen'. Vaak spreekt men van een beroerte of attaque. Dit kan een herseninfarct zijn, waarbij een bloedvat in de hersenen door een bloedpropje verstopt is geraakt of een hersenbloeding, waarbij een bloedvat is gebarsten. Bij beide vormen van een CVA treedt beschadiging op in delen van de hersenen.

Een aantal factoren verhoogt het risico op een CVA, bijvoorbeeld ouderdom, verhoogde bloeddruk, mensen die in het verleden voorbijgaande uitvalsverschijnselen (TIA) hebben gehad, suikerziekte, verhoogd cholesterolgehalte, hartziekten, stress, roken, overgewicht en te weinig lichaamsbeweging.

CVA-zorg

in Monteverdi

(CVA = Cerebro Vasculair Accident)
'ongeluk in de bloedvaten van de hersenen'

DE GEVOLGEN VAN EEN CVA

De gevolgen van een CVA kunnen erg ingrijpend zijn, zowel op lichamelijk, geestelijk als sociaal gebied.

De gevolgen van een CVA zijn afhankelijk van:

- **het deel van de hersenen dat is beschadigd.** Zo heeft een CVA in de ene hersenhelft vaak de verlamming van de tegenovergestelde lichaamshelft tot gevolg. Bij een CVA in de rechter hersenhelft bent u links verlamd en omgekeerd;
- **de hoeveelheid weefsel dat is beschadigd in de hersenen.** Wanneer er veel hersencellen zijn afgestorven (een grote CVA), treden er meer klachten op dan wanneer er weinig hersencellen zijn afgestorven (kleine CVA). Sommige patiënten hebben geen verlammingverschijnselen, maar wel andere stoornissen.

Bij een CVA in de **linker hersenhelft** kunnen de volgende verschijnselen optreden:

- verlamming aan de rechter lichaamshelft;
- minder zien aan de rechterkant van beide ogen;
- moeilijkheden met taal (afasie) en/of onduidelijke spraak (dysartrie) en/of slikproblemen;
- niet reageren op mensen of dingen aan de rechterkant van het lichaam of de rechterkant verwaarlozen (neglect);
- voorwerpen niet goed kunnen gebruiken en/of handelen in een verkeerde volgorde (apraxie);
- langzaam en onzeker zijn.

Bij een CVA heeft in de **rechter hersenhelft** kunnen de volgende verschijnselen optreden:

- verlamming aan de linker lichaamszijde;
- aan de linkerkant van beide ogen minder zien;
- onduidelijk spreken;
- niet reageren op mensen of dingen aan de linkerkant van het lichaam of de linkerkant verwaarlozen (neglect);
- problemen met ruimtelijke waarneming;
- behalve de lichamelijke verschijnselen kan het waarnemen en denken verstoord zijn, waardoor er problemen kunnen ontstaan bij onder andere begrijpen, voelen, spreken en uiten van emoties;
- impulsief handelen.

Naast deze specifieke verschijnselen zijn er nog een aantal algemene kenmerken die het gevolg kunnen zijn van een CVA, bijvoorbeeld: incontinentie van urine en/of ontlasting, schouderpijn, vermoeidheid, veranderingen in het gedrag en het uiten en beleven van emoties.

CVA-ZORG

Een snelle opvang van CVA-patiënten en continuïteit in de zorg is belangrijk. Op diverse plaatsen in ons land wordt gewerkt aan het verbeteren van deze zorg, zo ook in Monteverdi.

Bij CVA-zorg in Monteverdi vormen de verschillende hulpverleners een zorgketen. De bedoeling hiervan is uw situatie te verbeteren door het bieden van snelle en adequate zorg direct na het CVA en daarnaast u en uw familie op een overzichtelijke manier de juiste zorg te bieden op het juiste moment en plaats, om zo een optimale revalidatie te bereiken.

Bij de CVA-zorg zijn verschillende hulpverleners betrokken:

- de (revalidatie)arts is de hoofdbehandelaar en eindverantwoordelijke, onder andere voor het aanvragen van onderzoeken en het inschakelen van medebehandelaars;
- de verzorgenden/verpleegkundigen hebben een coördinerende zorgtaak en passen de Neuro Development Treatment (NDT)-principes 24 uur per dag toe: bij het wassen, kleden, eten, drinken en uit bed komen. Een beschrijving van het NDT-concept vindt u verderop in deze folder;
- de fysiotherapeut werkt voornamelijk aan het opnieuw leren van de juiste houding, de juiste beweging en het herstel van uw vaardigheden;

- de logopedist schenkt aandacht aan taal, spraak en het slikken;
- de diëtist wordt ingeschakeld wanneer u problemen heeft met eten en drinken;
- de ergotherapeut leert u weer zo zelfstandig mogelijk de dagelijkse activiteiten uit te voeren;
- de psycholoog biedt neuropsychologische diagnostiek, individuele- en/of groepsbehandeling en adviseert en/of begeleidt het behandelteam en mantelzorgers;
- de geestelijk verzorger ondersteunt tijdens het verwerkingsproces bij levens- en geloofsvragen;
- de maatschappelijk werker is er voor psychosociale begeleiding en behandeling in relatie tot uw sociale omgeving; de activiteitenbegeleider houdt uw (re)creatieve mogelijkheden en vaardigheden in stand, in samenwerking met de andere behandelaars. Het activiteitenprogramma wordt afgestemd op uw individuele mogelijkheden en afspraken worden gemaakt voor vaste deelname aan activiteiten.

Al deze disciplines vormen een groot deel van de zorgketen in de CVA-zorg.

NEURO DEVELOPMENT TREATMENT (NDT)

WERKWIJZE

Het NDT-concept is een 24-uurs behandeling. Dit houdt in dat consequent 24 uur per dag de behandelprincipes in praktijk worden gebracht. Alle betrokkenen zoals artsen, verpleegkundigen, maar ook de familie en bezoekers, benaderen u op dezelfde manier. Door consequent deze benadering toe te passen is de kans op herstel groter. Bij een halfzijdige verlamming is de samenwerking tussen beide lichaamshelften vaak verstoord. Het is belangrijk dat u alledaagse activiteiten doet zoals zitten, lopen en uzelf verzorgen. Zo wordt u gestimuleerd beide lichaamshelften te gebruiken.

GESCHIEDENIS

In het begin van deze eeuw hield de behandeling van CVA hoofdzakelijk een orthopedische behandeling in; spieren werden gekliefd of verlengd en contracturen opgeheven. Neuro Development Treatment is ontwikkeld door het echtpaar Bobath. Dr. Carl Bobath en Bertha Bobath, fysiotherapeute zijn afkomstig uit Berlijn. Door de politieke situatie in de jaren dertig moesten beiden vluchten en kwamen in Londen

te wonen. Daar is in de loop der jaren in het Bobathcentre op steeds dynamischer wijze gewerkt aan het oefensysteem en is het met behulp van anderen ook steeds verder ontwikkeld. Beiden overleden in 1991. De NDT en Bobath-therapie is dezelfde therapie. Hoewel beide termen gebruikt worden is NDT de formeel juiste benaming. In Nederland is, mede in samenwerking met het Bobathcentre, het NDT-concept uitgegroeid tot een integrale aanpak van alle betrokken revalidatiedisciplines. De drie letters NDT staan in het Nederlands voor neurologische ontwikkelingsbehandeling.

Het doel van deze methode is u zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren. Daarbij leert u bewegingsvaardigheden met een optimale inschakeling van de verlamde zijde door een beroep te doen op normale bewegingen met normale spierspanningen. Hierdoor wordt de kans op complicaties, zoals bewegingsbeperkingen, schouderpijn en een dikke hand aan de verlamde zijde, verminderd.

UITGANGSPUNTEN VAN NDT

- we stimuleren de verlamde zijde;
- we stimuleren de normale houding en beweging (symmetrie);
- we streven naar een normale spierspanning;
- we handelen zo consequent mogelijk;
- de hele dag bieden meerdere hulpverleners revalidatieactiviteiten aan en betrekken familieleden hierbij;
- het wassen, kleden, eten, verplaatsen, uw houding in bed, enzovoort, staan in het teken van de therapie en de revalidatie.

EFFECTEN VAN NDT

- U leert de verlamde zijde beter en effectiever in te schakelen;
- U leert beter of opnieuw te bewegen;
- de revalidatieactiviteiten worden continu, consequent en door meerdere hulpverleners aangeboden;
- in zijn algemeenheid wordt een beter herstel bereikt met deze aanpak.

DE ROL VAN DE VERZORGENDE EN DE VERPLEEGKUNDIGE

De verzorgende en de verpleegkundige hebben een belangrijke rol bij de CVA-zorg. Zij hebben een coördinerende taak, zij zijn 24 uur per dag met u bezig. Ook zijn zij belangrijk voor de begeleiding tijdens uw verblijf. Zij vertellen u over de gang van zaken op de afdeling, zitten bij multidisciplinaire overleggen (MDO), bij

gesprekken met uw familie en observeren en coördineren uw zorg.

DE ROL VAN HET MULTIDISCIPLINAIR TEAM

De revalidatie van een CVA-patiënt is het werk van een heel team. Hierbij moet wel duidelijk zijn wat het doel en de werkwijze van dit team is en ook aan welke eigenschappen de te revalideren patiënt moet voldoen. Revalidatie is niet alleen het werk van de paramedische diensten. Alle disciplines in Monteverdi en zeker ook de verzorgenden en verpleegkundigen, zullen gezamenlijk en in goed overleg door middel van een MDO aan de revalidatie een bijdrage leveren. Er is dus een heel team met u en uw revalidatie bezig. Natuurlijk staat u hierbij centraal.

Het multidisciplinair team zal er naar streven zo goed mogelijk in te spelen op uw lichamelijke, geestelijke en maatschappelijke behoeften. Het doel hiervan is dat u, met uw mogelijkheden en beperkingen, weer zo zelfstandig mogelijk wordt en u zich zo mogelijk weer een plaats in de maatschappij kunt verwerven.

Een multidisciplinair team stelt in overleg met de patiënt een behandelplan op. Dit plan wordt regelmatig in het multidisciplinair overleg (MDO) besproken en aangepast aan uw situatie. De voorstellen en mogelijkheden worden met u en uw familie of bekenden besproken.

Vanzelfsprekend staat de patiënt bij de revalidatie centraal. Binnen uw eigen mogelijkheden is uw medewerking van groot belang voor het al dan niet slagen van uw revalidatie. Familieleden worden bij het revalidatieproces ingeschakeld.

PATIËNTENVERENIGING

Voor informatie over de activiteiten van patiëntenverenigingen en praktische adviezen kunt u contact opnemen met:
De Nederlandse CVA-vereniging 'Samen verder',
Stichting hoofd hart en vaten, Postbus 123,
3980 CC Bunnik; 030 - 659 64 01

ALGEMEEN

Voor verdere informatie kunt u zich wenden tot de woonzorgbegeleider.

Vierstroomzorging
Monteverdi, hét tijdelijke verpleeghuis
Ondineschouw 15
2726 JS Zoetermeer